

”Venäläinen maailma”-säätiön 10-vuotis juhlallisuuksien kunniaksi Zeinab Moazzen zadeen pitämä puhe. Moazzen zade toimii venäjän kielen ja kirjallisuuden lehtorina Mashhadin Ferdowsi-yliopistossa Iranissa.

Hyvät naiset ja herrat, arvoisat kollegat!

Tänään, rauhattomana ja levottomana aikana, jolloin ympärillämme vallitsee väkivalta, epäoikeudenmukaisuus, sota ja viha, ”Venäläinen maailma”-säätiö (Russki Mir) kokoaa yhteen ihmisiä, jotka ovat vilpittömästi kiinnostuneita venäjän kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin kohtalosta. ”Venäläinen maailma”-säätiöllä on merkittävä rooli ei vain pelkästään venäjän kansan vaan myös koko maailman kaikkien venäjänkielisten yhdistämisessä.

Venäjän kieli ei ole ainoastaan foneettisten, leksikaalisten ja kieliopillisten yksiköiden ja sääntöjen kielellinen järjestelmä, joka on muodostunut vuosisatojen saatossa ja joka erottaa venäjän kansan käyttämän kielen muista kielistä. **Venäjän kieli on määrätynlainen maailmankatsomus: se on arvojen, moraalisten ja inhimillisten periaatteiden järjestelmä**, joka näkyy ja heijastuu ei vain kaikilla kielen tasoilla (sanasto, syntaksi, morfologia) vaan myös kansallisen kielen korkeimmassa käytömuodossa – kirjallisuudessa.

Kaikille meille niin läheiset ja ymmärrettävät moraaliset periaatteet ovat saaneet vankan jalansijan juuri venäläisessä kirjallisuudessa venäjän kielellä. Muistamme, kuinka **Fjodor Mihailovits Dostojevski** piti kuuluisan puheensa **Aleksander Sergejevits Pushkinin** patsaan paljastamistilaisuudessa Moskovassa vuonna 1880. Puheessaan Dostojevski esitti teesin Pushkinin nerouden ”universaalista vastaanottavuudesta”, joka on saanut muotonsa venäläisessä kansallisessa tietoisuudessa. Venäjän kieli, jolla Pushkin loi teoksensa, ei ole koskaan ollut itseensä sulkeutunutta. Kieli on aina elänyt vuorovaikutuksessa ei vain samaan kieliperheeseen kuuluvien slaavilaisten sukulaiskielisten kanssa, vaan myös muiden kielten kanssa. Venäjän kieli on rikastunut käyttämällä hyväkseen muiden kielten resursseja ja samanaikaisesti vaikuttanut itse myös muiden kielten kehitykseen.

Выступление в честь десятилетия фонда «Русский мир» Зейнаб Моаззен заде – преподавателя русского языка и литературы Мешхедского университета им. Фирдоуси в Иране.

Дамы и господа, уважаемые коллеги!

Сегодня, в немирное и трудное время, когда вокруг царят насилие, несправедливость, война и ненависть, фонд «Русский мир» объединяет вокруг себя людей, которые искренне интересуются судьбой русского языка, русской литературы и русской культуры. Фонд «Русский мир» выполняет очень большую и не простую роль не только в объединении русского народа, но и в объединении русскоговорящих во всём мире.

Русский язык – это не просто языковая система фонетических, лексических и грамматических единиц и правил, которая складывалась на протяжении веков и которая отличает язык русской нации от любого другого языка. **Русский язык – это определённый взгляд на мир, это система ценностей, нравственных и жизненных принципов**, запечатлённых, отражённых не только на всех уровнях языка (лексике, синтаксисе, морфологии), но и в самой высшей форме бытования национального языка – в литературе.

Именно в русской литературе на русском языке утверждались всем нам близкие и понятные нравственные принципы. Вспомним известную нам всем речь **Фёдора Михайловича Достоевского**, произ-

несённую на церемонии открытия памятника **Александру Сергеевичу Пушкину** в Москве в 1880 году. В своей речи Достоевский выдвинул тезис о «всемирной отзывчивости» гения Пушкина как носителя и выразителя русского национального сознания. Русский язык, на котором создавал свои произведения Пушкин, никогда не страдал замкнутостью. Он всегда взаимодействовал не только с родственными славянскими языками, в языковую семью которых он входит, но и иными языками. Русский язык обогащался, используя ресурсы других языков, и в то же время он и сам влиял на развитие многих языков.

Эта открытость и отзывчивость русского языка и русской культуры может и должна являться основой для консолидации, объединения мировой общественности вокруг общечеловеческих гуманистических ценностей, ибо язык человечности универсален.

Вспомним известную всем нам «Капитанскую дочку» Пушкина. Она учит одному великому правилу: в любой сложной исторической ситуации, в процессе любого неразрешимого конфликта следует подняться над «жестоким веком» и быть человеком, сохраняя в глубине своей души способность к милосердию, пониманию, любви.

Тämä venäjän kielen ja kulttuurin avoimuus ja vastaanottavuus voi – ja sen täytyy olla – perustana yhteen liittämislle, eri puolilla maailmaa olevien, yleisinhimilliset humaniset arvot jakavien kansalaispiirien yhdistämislle, sillä inhimillinen kirjallisuuden kieli on yleismaailmallinen.

Meille kaikille tutun Pushkinin ”Kapteenin tyttären” opetus on tärkeä: historian kaikkina vaikeinakin aikoina tai ratkaisemattomien konfliktien vallitessa täytyy pyrkiä olemaan ”ajan julmuuden” yläpuolella. On pyrittävä olemaan ihminen ja säilyttämään sydämensä syvyydessä kyky myötätuntoon, ymmärtämiseen ja rakkauteen.

Venäjän kielessä ovat semanttiset oppositiot – totuudenmukaisuus ja totuus, laki ja oikeudenmukaisuus – ja venäjän kielen ansiosta voimme pohtia ikuisia moraalisia, yleisinhimillisiä arvoja. Siihen meitä opettavat sekä itse venäjän kieli että venäjänkielinen kirjallisuus. Julmassa ja väkivallan täyttämässä maailmassa näiden arvojen kuuluu olla perustavanlaatuisia. Silloin humanismi vie voiton porvarillisesta moraalista ja käytännöllisyydestä.

Juuri siksi venäjän kielen johtavan aseman puolustaminen nykymaailmassa on jokaisen venäjää puhuvan ja sitä opettavan tehtävä – täysin riippumatta kansallisuudesta. Onhan kielen osaaminen kansan tietoisuuteen ja maailmankuvan perusteisiin syventymistä.

Tänään välttämätöntä ei ole vain tieteellisten ja metodisten symposiumien ja konferenssien järjestäminen – on myös tuettava monipuolisesti sekä venäläisiä että ulkomaisia venäjän kielen opettajia. ”Venäläinen maailma”-säätiöllä on juuri tämä funktio: se mahdollistaa toimin-

nallaan venäjän kielen ja kulttuurin välittämistä ja niiden aseman vahvistamista nykymaailmassa.

Toivottavaa olisikin, että säätiö ”Venäläinen maailma” järjestäisi myös venäjän kielelle ja kulttuurille omistettuja temaattisia kulttuuriviikkoja ja -kuukausia niissä ulkomaisissa yliopistoissa, joissa opiskellaan venäjän kieltä. Tällaisten tapahtumien aikana olisi mahdollista organisoida venäläisten pedagogien mestariluokkia: venäläiset sekä ulkomaiset opettajat voisivat vaihtaa kokemuksiaan ja antaa avointa opetusta. Opiskelijoille olisi mahdollisuus järjestää kilpailuja monilla eri venäjän kieleen, kirjallisuuteen ja kulttuuriin liittyvillä aloilla. Palkinnoksi osallistumisestaan opiskelijat voisivat saada matkan kyseiseen maahan.

Hyvät kollegat! Toimintakenttämme on valtava. Kaikki riippuu meidän toiveistamme ja pyrkimyksistämme venäjän kielen ja kulttuurin hyväksi.

Tänään ajankohtaisempina kuin koskaan kaikuvat suuren venäläisen runoilijan **Anna Andrejevna Ahmatovan** 70 vuotta sitten lausumat sanat:

”...Ja varjelemme sinut, venäläisen puheen,
Mahtavan venäläisen sanan!
Vapaana ja puhtaana sinut säilytämme...”

Jokainen meistä, jolle venäläinen kulttuuri on läheinen ja rakas, pystyy kantamaan venäjän kielen humanismin lippua monimuotoisessa ja monikansallisessa maailmassa ”vapaana ja puhtaana”. **Rauhaa ja onnea teille!**

Kuva: *Andrei Semashko*
Suomennos: *Tarja Svensk*

Правда и истина, закон и справедливость – такие семантические оппозиции существуют в русском языке, и благодаря русскому языку мы имеем возможность задуматься о вечных нравственных, общечеловеческих ценностях. Этому учит нас русский язык и русская литература. Эти ценности в нашем жестоком и наполненном насилием мире должны стать основополагающими, и тогда гуманизм одержит верх над буржуазной моралью и практицизмом.

Именно поэтому отстаивание ведущих позиций русского языка в современном мире должно быть делом жизни каждого человека, на нём говорящего и его преподающего, независимо от его национальной принадлежности, ведь владение языком – это проникновение в сознание и основы мировоззрения народа.

Сегодня нам необходимо не только организовывать научные и методические симпозиумы и конференции, нужно оказывать всестороннюю, деятельную поддержку и русским, и иностранным преподавателям русского языка. Именно эту функцию и выполняет фонд «Русский мир», способствуя распространению русского языка и культуры и укреплению их позиций в современном мире.

Хотелось бы также, чтобы фонд «Русский мир» способствовал организации тематических культурных недель и месячников, посвящённых русскому языку и русской культуре в иностранных универ-

ситетах, где изучается русский язык. В рамках таких мероприятий можно было бы организовывать мастер-классы русских педагогов, русские и иностранные преподаватели могли бы, обмениваясь опытом, давать открытые уроки, возможно было бы устраивать конкурсы для студентов по самым разнообразным направлениям, связанным с русским языком, русской литературой и культурой. Результатом этих конкурсов могли бы стать призовые поездки студентов в страну изучаемого языка.

Дорогие коллеги! Поле деятельности огромно. Всё зависит от нашего желания и стремления объединиться вокруг русского языка и культуры.

Сегодня как никогда актуально звучат слова великого русского поэта **Анны Андреевны Ахматовой**, сказанные более 70 лет назад:

«... И мы сохраним тебя, русская речь,
Великое русское слово!
Свободным и чистым тебя пронесём...»

«Свободным и чистым» русский язык как знамя гуманизма пронести в нашем многоликом и мультинациональном мире может каждый из нас, кому близка и дорога русская культура. **Мира вам и добра!**

Фото: *Андрей Семашко*
Перевод на финский язык: *Тарья Svensk*